

Ole Heandarat – giellaprofessor ja eamiálbmotpolitihkar

Ávževuomis Osloi

Ole Henrik Magga dahje Ole Heandarat riegádii čakčageasi, borgemánu 12. beaivvi 1947 Ávževuopmái, meahccebáikái nuorttabealde Guovdageainnu márkana. Su váhnemat leigga Sara Mathisdatter Skum ja Josef Henriksen Magga.

Ávževuopmi. Ole Heandarat ja Niillas-eanu suohppume nuothi Ávžejávrris. Viessu gos Ole Heandarat lea riegádan, oidno jávregáttis. Govva: Lajla Mattsson Magga.

Ole Hendarat lea juohke geassi leamašan Ávževuomis nuohhteme Niillas-ednuin. Govva: Lajla Mattsson Magga.

Ná muitala Niillas-eanu (Nils Mathisen Skum) Ole Heandaraga riegádeami ja bajásšaddama birra Ávževuomis:

Muittán bures go Ole Heandarat riegádii Ávževuomis, ledjen ieš 13-jahká-saš. Jortamora dahje čalbmeeatni ledje mannan viežžat, muhto son ii ollen boahtit ovdal go mánná lei juo riegádan. Dan áiggi ii lean nu álki mátk-koštít, muhto jortamora bođii maŋŋil, riidii heasttain maid lei luoikkahan. Jortamora namma lei Jørgine Øverli. Diet dáhpáhuvai čakčat lájuid áiggi. Ole Heandarat beasai doppe bajásšaddat ádjá ja áhku luhtte, risttalašvuoda báikkis ja lei hui jegolaš sudnuide. Mun šadden sutnje dego stuoravielljan. Go Ole Heandarat, dahje Olen nugo gohčodit su, stuorrolii, de lávii beassat searvat stuoraolbmuid mielde feara makkár bargguide. Ávževuomis, nugo eará meahcebáikkiin, lei min birgenláhki guolásteapmi, murjen, bivdu ja veaháš eanandoallu. Visot barggut galge bargot rievttis áigái. Mii láviimet láddjet mánga jeakki ja háŋgut suinniid stáhkáide ja muđui suovvadit suviide maid. De viežžat suinniid herggiiguin ja heasttain go šaddá reakasiivu. Herggiide láviimet láddjet gorddehiid. Mu áhčis ledje muđui geahččobohccot doppe Ábboráššas. Nie Ole Heandarat beasai oahppat herggiiguin bargat, heasttain vuodjit, návehastit, juoŋastit, murret ja eará meahcebargguid. Muittán oktii go lei munno Bekká Máhtiin

mielde Suolojávrris nuohttume, lei dalle várra logejahkásaš. Son šattai de gáddegeali fáktet ja go geahččalii geallit, de ribahii geali ruohtastit jávrái go nuohtti čavggai. Diet geallin lea oainnat oba lossa bargu. Lihkus ieš gal ii čuovvolan mielde. Maŋŋil go rávásnuvai ja oahpai dan barggu bures, de lávii dávjá gáddegeali fáktet ja geallit. Son lei hui oaván searvat vaikko makkár bargguide. Ja muittán oktii go Suolojávrrri gutkos vázzilii akto gitta Ávževuopmái, oalle guhkes mátki unna bártnážii. Son lei siivui, jegolaš ja jođán oahppat. Muhtun jagiid lei sus stoahkanolmmájin iežas oambealli, mu nubbi neahpi Risten Sára, Máret-oappá nieida. Go Máret-oabbá náitalii, de fárrii márkaniid ja Ávževuomis ii lean šat Olenis iežas ahkáhaš. Dalle šattai aivve stuoraolbmuiguin fárrrolaga bargat ja nu šattai ge árjjálaš meahcceolmmájin.

Dalle álggos go Olen álggii skuvlii, de fertii orrut internáhtas Guovdageainnus. Dalle beasai hárve fitnat ruovttus, Ávževuomis. Muittán son váccii maid maŋŋil ovttá jagi skuvlla Eibos, Álttás, maŋŋil go su eadni, Sára-oabbá, lei náitalan boazosápmelaččain Ingor Ánttiin. Sis lei dalle dálveorohat doppe Gurpmovuomis lahka Álttá. Muhto go su áhkku ja áddjá huksiiga viesu badjegeahčái Suohpatjohgáddái, de beasai orrut sudno luhtte, ii ge dárbašan šat fárret internáhttii. Dan áiggi láveje mánát Máttaluobbalis ja Suohpatluohkás vázzit ja čuoigat skuvlii, muhto maŋŋil álggahuvvui sidjiide heastasáhttu. Son lei maiddá čeahppi ja jođán oahppat girjebargguid, ja skuvlarivgut ávžžuhedje su vuolgit allaskuvllaid vázzit. Okta skuvlarivgu man namma lei Lise Bamerud lei hirbmat áŋgir oazžut Olena vuolgit alit skuvllaid vázzit, go ledje fuobmán ahte sus ledje earenoamáš attáldagat. Oktii bodii vácci gitta Ávževuopmái ovddidit iežas ášši ja dainna gal maid lihkostuvai. Ádjás gal lei čielga oaidnu ahte lei buorre oahpu váldit ja oazžut dienasbarggu. Nu son beasai vuolgit alit skuvllaid vázzit, álggos Kárášjohkii ja nu viidáseappot lulás.

Maŋŋil go gearggai Guovdageainnu álbmotskuvllas 1962:s, de váccii Ole Heandarát guokte jagi Kárášjoga nuoraidskuvlla go Guovdageidnui ii lean vel 9-jagi vuodđoskuvla ásahuvvon. Oahppit geat bohte Guovdageainnus, orro priváhta dáluin ja Ole Heandarát orui Lydolf Lind Meløya dálus hui lahka skuvlla. Nuoraidskuvlla loahppaeksámeniin lei Ole Heandarát buoremus oahppi, ja dat movttiidahtii su luohhtigoahtit ahte son sáhtii lihkostuvvat skuvlavázzimiin. Oahpaheaddji ávžžuhii su ohcat skuvlasaji Asker Gymnásii. Kárášjogas manai ge su geaidnu lulás Askerii 1964:s.

Ole Heandaraga nuorran 1960-logus. Govva: Lajla Mattsson ja Ole Heandarga priváhta govvavuorká.

Ole Heandaraga politihkalaš beroštupmi boktojuvvui gymnása áiggi nugo ieš muitala iežas biografijas. Son muitala gymnása váccidettiin Askeris orron politihkalaš aktiiva bearrašiid luhtte, ja lei maid dien áiggi go son vuosttaš geardde searvvai muhtun politihkalaš organisašuvdnii.

Ole Heandaraga árrjálaš politihkalaš barggu dihte, maid son guhká lea bargan sámiid ja eamiálbmogiid ovddas sihke báikkálaš, našunála ja riikkaidgaskasaš dásis, sáddii ge gonagas Harald V bálvváš kansellihoavdda Egil Vindorum Guovda-geidnui golggotmánu 30. beaivvi 2006 Ole Heandarahkii geiget Bassi Ovlá (St. Olava) kommandora gudnemearkka. Gudnedoaluid lágidedje Kulturviesus, gos bearaš, fuolkkit ja bargoguoimmit besse ávvudit ja gudnejahttit su.

Ja su viellja Ánte Mihkkal (Ánte Mikkel Gaup) dajai ná sártnistis gudnedoaluin:

Munnje lea stuora gudni beassat vieljaid ja oappáid oktan bearrašiid bealis ovdanbuktit du luodi ja dearvvuodaid dán stuora beaivvi go dutnje geigejuvvu St. Olava gudnemearka. Don gal leat duodai dan ánsšášan, sihke daid bargguid ovddas maid kansellihoavda Vindorum lea juo namuhan, muhto earenoamážit du čehppodaga ja buriid bargguid ovddas min iežamet kultuvrra hárrái. Eadni, áhkku, áddjá, ednot, muotát ja goaskkit leat juo áigá addán dutnje bálkkašumi go leat huksen ládis, oadjebas ja rikkis bajásšaddanbirrasa, sihke bargguid, árvvuid, árbevieru ja dáidaga bokte.

Ii leat imaš ahte áhkkorohkki illá luoitá iežas divrras ja fales reannga vuolgit amas skuvlamáilbmái. Muittán ieš go skuvlarivgut láveje boahhtit áhku ja ádjá lusa humahallat sudno vai luoittášeigga dan girječeahpes bártni allaskuvllaid vázzigoahhtit. Midjiide vieljaide ja oappáide lei oalle váivi go vulget lulás Askerii. Unnavieljaš doaivvui guhká ahte don dat

leat ge dat gievrass ja čeahpes «Áhkobiemmu» gean birra láveje muitalit ja vurddii goas boadát ruovttoluotta golleseahkain, nugo muitalusas ge. Lihkus don bohtet ruovttoluotta, it golleseahkain, muhto ollu oahpuin maid ángirit juogadat minguin, sihke dan oahpu maid allaskuvllain leat viežžan ja dan oahpu maid leat ožžon iežat bajásšaddanbirrasis. In dieđe ovttage gii muitá ja máhtá nu ollu luđiid go don, ja lean giitevaš go lean beassan ja ain beasan daid gullat ja oahppat.

Muittán oktii go oruimet internáhtas ja leimmet eahkes biisestobus geahčadeamen girjjiid ja leavssuid lohkame, de bodii oahpaheaddji Anders Bongo ja lebbii stuora Aftenposten-aviissa beavdá ja čájehii du gova. Du gova vulobeallái lei čállon ná, ledjen juo oalle bures oahppan lohkat dárogiea: «Flyttsame dro til Asker og ble preseterist». De jerren oahpaheaddjis: «Mii lea preseterist?», ja son vástidii: «Vuordde veaháš, manan leksikonas geahččat». De gulaimet ahte don ledjet ožžon buoremus árvo-sániid olles riikkas. Dat illudahtii min buohkaid ja attii eambo movtta girjjiiguin bargat.

Muittán maŋŋil go ledjen oalle muddui oahppan čállit, de čállen dutnje reivve, diedusge dárogillii. Dalle eat beassan skuvllas oahppat sámejiea čállit, muhto eadnerohkki gal lávii duinna sámegeillii reivvestallat. Diedusge don vástidit mu reivve dárogillii ja rámpojit ahte ledjen bures ja riehta čállán ja ahte galgen cealkit dárogieoahpaheaddjái dearvvuođaid, go lei bures mu oahpahan. Du reive movttiidahtii mu eambo hárjehallat čállit.

Okta geassi lea bisánan muitui, dalle go ledjet militearabálvalusas lulde ja bohtet davás vuoji stuora motorsykkeliin, min lávu lusa Lákkovuonbahtii. Leimmet buohkat hirbmat vuovdnát go min stuoravieljas lei diekkár finna sykkel ja finna militearahearrábiktasat ja go vel beasaimet du mielde vuojašit. Go vel máhttet turistaiguin amas gielaid hupmat, de šaddet vel stuorit ovdagovvan go ovdal, maŋgga dáfus.

Álggus 1980-logus gulaimet ahte ledjet doavttirgrádain bargame, ja de dajai okta fuolkeáhkku ahte lea buorre go viimmat deike bohtá sámegeielat doavttir, geainna olmmoš beassá albmaláde gulahallat. Dat ii lean áibbas boastut go lea duohta ahte oktii máilmmis ledjet álgán lohkat doavttirin, muhto de sirdet giellafágaid beallái. Ja dat lei iežamet kultuvrra ovdáneami hárrái vissa buoremus. Obanassii leat vuovdnát ja ilus go dus leat dakkár návccat ja attáldagat maiguin ii oro makkárga oahppu dahje bargu leamen beare vátis dahje stuoris.

Ole Heandarát Oslo universitehta studeantan 1970-logu álggus.
Govva: Lajla Mattsson Magga.

Maŋŋil gymnása čadáhii Ole Heandarát militearabálvalusa ja befalskuvlla. Militearaáigodagas lohká oahppan strategiijaid mat leat leamašan ávkin su politihkalaš barggus, earret eará dan ahte ieš válljet arena gos «vašálaččain» deaivvadit.

Ole Heandarát álggii studeantan Oslo universitehtii 1968 čavčča. Son lohkađodii reálašfágaid; matematihka, kemii ja biologiija. Son maiddái čuovvugodii sámegeiela vuodđofágalogallamiid go hálidii oahppat lohkat ja čállit sámegeiela. 1972:s olahii son cand. mag.-gráda. Sus lei de oahpahangelbbolašvuohta sihke matematihkas ja kemiijas. Ii son dasa duhtan, muhto baicca gudii reálašfágaid ja jotkkii sámegeiela

lohkat. Oslo universitehta lei dalle áidna universitehta Norggas gos lei vejolaš lohkat sámegeiela. Ole Heandarát vástidii ieš ná go jerren manne mearridii joatkit sámegeielain ja guođdit reálašfágaid vaikko sus juo lei oahppu sihke matematihkas ja kemiijas: «Sámegeiela dutkan orui munnje šaddeme somát go reálašfágat. Reálašfágain ledje juo nu olu studeanttat, sámegeielas dušše moadde: mun, John Eldar Einejord ja Nils Jernsletten. Dárbu orui stuorát. Oslos lei dalle Knut Bergsland professoran. Ja de lei vel Asbjørn Nesheim II-professoran. Bergsland jearai lean go jurddašan ahte ii dáidde álki oazžut barggu dán fágas.» Giellabargu sus ii leat gal váilon dan rájes.

Oslos deaivvai Ole Heandarát Ruota beale lullisámi nieidda, Lajla Margareta Mattsson, gii 1970-logu álggus bođii Osloi sámegeiela lohkat ja geainna son maŋŋil náitalii. Lájllá bokte šadde sus čanastagat lullisámi guvlui. Lullisámegeiella lea ge maiddái giella maid Ole Heandarát máhttá ja mii

Headjagovva 1981. Ole Heandarát, Lajla ja Sara, Ole Heandaraga eadni. Mánát: Markus Mattsson, Sara Marja, Nils Anta Samuel ja Anna Skielta. Govva: Lajla Mattsson ja Ole Henrik Magga priváhta govvuorká.

sudno ruovttus lea beaivválaččat geavahas. Soai orruba Guovdageainnus ja sudnos leat guokte máná: Sára Márjá ja Nils Ántá Samuel. Márjá lea lohkan alitoahpu mediasuorggis, ja su bargu lea doaimmahit diehtujuhkima Finnmárkkuopmodagas. Ántá lea fas välljen árbevirolaš ealáhusa, ja son lea boazobarggus Ruota beale lullisámis Skæhkeren-nammasaš čearus.

Ole Heandarát gollegiela bálgá gállin

Ole Heandarát lea olu jagiid leamaš guovddážis sámi giellabargguin, ja son lea bidjan olu návccaid ja áiggi dán bargui. Sámegiela sadi servodagas ja dan dutkan leamaš su jiellat bargun dan rájes go son nuorran, 21-jahká-sažžan, lohkađođi Oslo universitehtas. Sámi giellaovddidanbargui šattai buressivdnádussan go son välljii dutkagoahtit sámegiela. Son lei árjjálaš ja čeahpes studeanta ja lei maidđái guovddážis Oslo sámiid searvvis oktan olu eará sámi nuoraiguin sáme politihkalaš bargguid ovddideames. Ole Heandaraga čehppodat ja ángirvuolta bovtii sihke luohttámuša ja doaivaga, ja nu son nuorran juo lunddolaččat välljejuvvui olu luohttámušdoaimmaide sámi organisašuvdnabargguin.

Ole Heandarát ja Márjá govvejuvvon Mázes čoahkkima oktavuodas 1977. Govva: Lajla Mattsson Magga.

Sára Márjá. Govva: Lajla Mattsson Magga.

Ántá bohccuid guodoheame Skæhkerenis, Saemien Sitje 2005. Govva: Ole Henrik Magga.

Sámi Instituhtta áсахuvvui 1973:s Guovdageidnui dutkan- ja oppalaš kultuvrralaš áсахussan, ja dohko álggii Ole Heandarát dutkanassisteantan 1976:s. Su bargun lei doaimmahit sámi syntákša ja fraseologia-prošeavtta ovttas Israel Ruongain gii lei Uppsala universitehta sámegeiela professor. Ole Heandarát lea Sámi Instituhta eamiálggus juo bargan gielladutkin ja lea oskkáldasat leamaš mielde hukseme dan gielladutkanbIRRasa mii dál lea sihke Sámi Instituhtas ja Sámi allaskuvllas. Ovdal go Sámi allaskuvla áсахuvvui Guovdageidnui 1989:s, de oahpahii Ole Heandarát sámegeiela Finnmárkku allaskuvlla sámi ossodagas Álaheajus.

Magisttargrádaeksámena lassin, man Ole Heandarát čađahii Oslo universitehtas 1977:s, de válddii son maiddái doavttirgráda sámi gielladiehtagis seammá universitehtas 1986:s. Gielladutkin son lea bargan earenoamážit davvisámegeiela cealkkaoahpuin. Su dutkanbargguid vuodul leat ožžon odđa vuogádatlaš dieđuid lokatiivva *leat*-cealkagiid ja modálavearbbaid geavahusas. 1987:s nammaduvvui son Oslo universitehta suoma-ugralaš giellaid professoran, mii lei su vuosttaš professoráhtta. Maŋŋil lea son leamaš sámegeiela professorvirggiid ja doavttirbargguid árvvoštallanlávdegottiin sihke Norggas, Suomas ja Ruotas ja sámegeiela professor II-virggis Romssa universitehtas 1994 rájes 2002 rádjái. Jagi 1997 rájes lea son leamaš sámegeiela professorin Sámi allaskuvllas. Sámegeiela professorin son lea olu studeantaid ja dutkiid oahpahan ja rávven sihke giellaoahpalaš áššiin ja muđui oppalaččat gielladutkama bargovugiin. 1987 rájes lea Ole Heandarát leamaš sámi báikenamaid ráđdeaddin, ja 1991 rájes fas lullisámi báikenammakonsuleantan, ja sus lea fágalaš ovddasvástádus das movt lullisámi báikenamaid ávžžuhit čállit almmolaš oktavuodain.

Ole Heandarát – sámiid ja eamiálbmogiid politihkalaš ofelaš

1969:s lei Ole Heandarát mielde ásaheame Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) riikkačoahkkimis Kárášjogas. NSR gáibidii vuosttaš resolušvnnastis ahte vuoigatvuodát eatnamiidda ja čáziide čielggaduvvojit. Ole Heandarát lei 1975:s mielde čoahkkimis Kanadas álgaheame Eamiálbmogiid Ráđi (World Council of Indigenous Peoples, WCIP). Seammá jagi välljejuvvui son miellahtun Davviriikkaid Sámiráddái. Dien áigodagas biddjui sáme-politihkalaš vuodđu Ruotas, Suomas ja Norggas davviriikkalaš sáme-politihkalaš prográmmaid bokte mat hábmejuvvoje.

Iežas politihkalaš mávssolašvuoda čájehii son go lei Norgga Sámiid Riikka-searvvi jodiheaddjin 1980–1985. Dien áigodagas ledje olu ja garra vuostálasvuodat Guovdageainnu-Álaheieanu dulvadanášši oktavuodas. Ole Heandarát nagodii iežas diplomáhtalaš attáldagaiguin muddet beliid vai ii buollán stuorát veahkaválddálaš stuibmi. Ole Heandarát lei maiddái njunnožis daid vuosttaš stuora čoahkkimiin maid lágidedje sámiid váldoorganisašuvnnaid ja Gieladepartemeantta gaska Guovdageainnu-Álaheieanu dulvadanášši olis.

Ole Heandaraga vuohki ja attáldagat gulahallat ja hukset oktiiráddáivuoda váikkuhii buriid bohtosiidda čoahkkimiin. Čoahkkimiid boadusin lei ge, nu go diehtit, ahte Sámi vuoigatvuodalávdegoddi čielggadišgodii sámiide sierra álbmotválljen orgána. Professor Carsten Smith jodihi čielggadanbarggu ja boadusin lei Norgga Almmolaš Čielggadusat 1984: 18 Sámi vuoigatvuodaid dili birra. Čielggadeapmi bijai vuodu sámeláhkii mii mearriduvvui 1987:s, ja dan vuodul áсахuvvui maiddái Norgga Sámediggi 1989:s.

Vuosttaš sámediggeválggain 1989:s välljejuvvui Ole Heandarát Guovdageainnu áirrasin Norgga Sámiid Riikkasearvvi ovddas. Son välljejuvvui maiddái Sámedikki vuosttaš presideantan.

Gonagas Ovlá rabai vuosttaš sámedikki golggotmánu 9. beaivvi 1989, ja gonagas lohpahii sártnis daiguin sániiguin: «Jeg ber Gud signe Sametinget og dets gjerning og erklærer det første ordinære Sameting åpnet.» Ole Heandarahkii lei dat earenoamáš boddu. Su ja eará sámiid politihkalaš rahčamuš lei olahan dehálaš mihttomeari. Garra bargu ijat beaivvi lei ain ovddabealde, ja vuosttaš gávccii mánu ii lean sámedikki presideanttas fásta bálká ja vuordámušat sámediggái ledje stuorrát sihke sámiin ja earáin.

Ole Heandarát doaimmai sámedikki presideantan guokte áigodaga, 1989 rájes gitta 1997 rádjái. Son bijai ollu návccaid oažžut sámediggái buori álgu. Iežas karismáhtalaš jodiheami ja láidesteamii bokte huksii son Sámediggái oktavuodaid viidát ja dainna lágiin dovddusin dagai sámiid politihkalaš barggu ii dušše Norggas, muhto mealgat olggobeallái Norgga rájiid.

Dien áigodaga servodatságastallan lei ollu dan birra ahte leat sápmelaš odđaaigásaš servodagas. Ole Heandaraga čielga jurdagat ja dárkilis čilgen lei veahkkin sutnje jodiheaddjin máhttit ovddidit jurdagiid ja čilgehusaid

Sámedikki presideanta Ole Henrik Magga ja Nobel ráfíbalčkašumi vooiti Rigoberta Menchú gii finai Sámis 1992:s. Govva: Lajla Mattsson ja Ole Henrik Magga priváhta govvuorká.

Sámedikki presideanta Ole Henrik Magga ja Bassi Dalai Lama. Guokte mánu manñil go Dalai Lama vuostávalddii Nobel bálkášumi, finai son Sámedikki guossis. Govva: Lajla Mattsson ja Ole Henrik Magga priváhta govvuorká.

dakkár vugiin maid sihke sámít ieža ja eiseválddit ipmirdedje. Son lea leamaš, ja lea ain, guovddázis sámí servodatovdáneamis ja son lea duddjon ipmárdusa sámíid áššiide sihke dáža servodagas ja riikkaidgaskasaččat.

Maŋŋil go heitti sámedikki presideantan, lei Ole Heandarát sámedikki áirrasin gitta 2005 rádjái.

Ole Heandarát lei maiddái aktiivvalaš báikkálaš politihkar ja son lei Sámi álbmotbellodaga áirras Guovdageainnu suohkanstivrras 1983–1991-áigodaga.

Ole Heandaraga attáldagat oazžut ipmárdusa sámíid ja eará eamiálbmogiid rahčamušaide leat leamaš mávssolaččat sámíid ja eamiálbmogiid vuogatuodabarggus. Go ásahedje Ovttastahtton Našuvnnaid eamiálbmotáššiid bistevaš foruma 2002:s, de válljejuvvui Ole Heandarát foruma vuosttaš jođiheaddjin ja son jođihii foruma 2004 rádjái.

Ole Heandarát lea leamaš mielde váikkuheame sámíid ja eamiálbmogiid árvvu loktemii, ja son lea maiddái bargguidis bokte leamaš mielde lokteme Norgga oidnosii ja nanneme Norgga sáji riikkaidgaskasaš dásis eamiálbmotáššiid barggus. Sámit ožžot leat vuovdnát go sis lea láidesteaddji guhte lea oainnusmahttán sihke sámíid ja eamiálbmogiid rahčamušaid, ja gean morálalaš givrodát ja jierpmálašvuolta lea váikkuhan daidda historjjálaš rievdamiidda maid čađa sápmelaččaid dilli lea mannan, sihke olmmošlaččat ja politihkalaččat. Olles riiki lea leamaš mávssolaš ahte sápmelaččain lea leamaš dakkár jođiheaddji guhte lea máhttán ođasmahttit ja seammás máhttán muddet.

Son lea muđui leamaš jođiheaddjin ja miellahttun lohkameahttun stivrrain, ráđiin ja lávdegottiin, nugo earret eará dutkama, giela, kultuvrra, sámí báikenamaid, alit oahpahusa ja duopmostuollohálddašeami olis, namuhan dihte ovdamearkkaid.

2007 rájes lea Ole Heandarát leamaš mielde Norgga dutkanráđi váldostivrras. Nammadeapmi dutkanráđi váldostivrii čájeha hui čielgasit stuoraservodaga luohttamuša sutnje, go son dán doaimma bokte oazžu ovddasvástádusa leat mielde hábmeme Norgga dutkanstrategalaš áššiid.

Ovttastahtton Našuvnnaid eamiálbmotášiid bistevaš foruma vuosttaš jodiheaddji Ole Henrik Magga, New York 15.5.2005. Govven: Kenneth Hætta.

Gudnejahttojumit

Golgotmánu 30. beivvi 2006 geigejuvvui Ole Heandarahkii Norgga Gona-gasa Bassi Ovllá kommandora gudnemearka. Ole Heandarát oaččui gudne-bálkkašumi barggustis sámiid ja eamiálbmogiid ovddas.

Son lea maiddáai ožžon eará gudneduodaštusaid nugo: Israel Ruong stipeanda (1985), Petter Dass-medálja (1998), Stortingets Presselosjes Toleransepris (1999), Nordprofilprisen (2006) ja Oslo universitehta olmmošvuoigatvuođa-bálkkašupmi, Lisl og Leo Eitingers pris (2006).

Son lea miellahttu čuovvovaš akademijaserviin: Suomalais-Ugrilainen Seura (1987 rájes), Det Norske Vitenskaps-Akademi (1993 rájes) ja Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab (2000 rájes).

Lassin buot dáidda doaimmaide lea son nagodan doalahit árbevirolaš

máhtuidis maid mánnán lea oahppan bajásšattadettiin Ávževuomis. Mánná-
vuodaoahppu lea maiddá stuora ávkin dál go son lea mielde ovddideamen
Ealát-prošeavtta, mii lea stuora dutkanprošeakta polarjagiáŋgirusšama olis
mas árbevirolaš máhttu váldo vuhtii dutkamis.

Ja de heive loahpahit Niillas-edno vuogas sániiguin maid son ovdanbuvttii
Ole Heandaraga Bassi Ovlá gudnemearkka doaluin golggotmánu 30.
beaivvi 2006:

Lean jurddašan ahte gávdno go hal dákkár profesora mis šat Norggas, gii
máhtá juohkelágaš sámi bargguid. Son máhtá bures sihke boazobargguid
ja dálubargguid ja lea earenoamáš olmmoš.

Kristine Nystad lea čohkken dieđuid ja govaid.

Ole Heandarát lengesta vuojána. Govva: Lajla Mattsson Magga.

Gáldut

Girjjálašvuohta

Doai' bmačil' gehus 1975. Diedot 1/1976. Guov'dagæi'dno: Sámi Institut'ta.

MAGGA, OLE HENRIK 2006: Samisk aktivist i 40 år. Intellektuell selvbiografi. – *Samtiden* 2/2006.

Njálmmálaš gáldut

Gaup, Káren Elle 2007

Helander, Kaisa Rautio 2007

Helander, Nils Øivind 2007

Magga, Lajla Mattsson 2007

Utsi, Mai Britt 2007

Eará gáldut

Gaup, Ánte Mikkel 2006 = Sárdni Ole Heandaraga Bassi Ovllá bálkkašumi doaluin Guovdageainnu kulturviesus 30.10.2006.

Magga, Ole Henrik 2007 = Professor dr.philos. Ole Henrik Magga Curriculum Vitae 2007.

Skum, Nils Mathisen 2006 = Sárdni Ole Heandaraga Bassi Ovllá bálkkašumi doaluin Guovdageainnu kulturviesus 30.10.2006.

Vindorum, Egil 2006 = Sárdni Ole Heandaraga Bassi Ovllá bálkkašumi doaluin Guovdageainnu kulturviesus 30.10.2006.